

nuværende Lov staar det i Administrationens Magt at bestemme Forbringerne ved Optagelsesexamen i de lærde Skoler, og jeg kan ikke indse, hvad det kan nytte, at man paa et enkelt Punkt vil gribe ind og sige: paa dette ene Punkt lovbestemme vi Forbringerne, men ellers har Administrationen fuld Frihed. Hvis nu Administrationen vilde sige — og der er dem, som ialtsald have stærk Sympathi for en saadan Opfattelse —: Vi forlange Latin ved Optagelsesprøven istedetfor Fransk, hvad vilde der saa være opnaaet ved denne Bestemmelse? Intet; tværtimod, der vilde være tabt derved. Jeg vil derfor sige, at jeg haaber, at man, hvis ellers Thinget vil sære denne Lov videre, vil opgive § 1. Naar jeg nu gaar over til Forskjellighederne mellem det Forslag, jeg hidtil har omtalt, og det andet, da ere de ikke saa ganske smaa. Der er for det Første Forbringingen om, at der i Fremtiden ikke lenger skal studeres Græsk i de lærde Skoler; det er en Forbring, jeg ubetinget maa modsætte mig, det vil jeg aldrig gaa ind paa. Jeg er saa langt fra enig med det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (Karfen), som forsvarede denne Tanke, at jeg tværtimod mener, at Undervisningen i Græsk har for de Disciple, som have lidt Sprogtaalent, lidt Interesse for Sagen og nogen Flib, en høj Grad af besyngende Indflydelse. Undervisningen i Latin kan have en meget større Betydning, praktisk taget, og en meget større Betydning til Udviikling af Disciplenes aandelige Antegymnastik; men Undervisningen i Græsk har paa sin Maade i historisk og æsthetisk Henseende en anden og det en stor Betydning for de Disciple, som virkelig ville gjøre Noget ud af det. Det er idetmindste min Overbevisning — jeg kan ogsaa sige min Erfaring — i denne Sag angaaende Spørgsmaalet om de to Sprogs Betydning. Man vil dernæst fordre, at der ikke maa kræves nogen skriftlig Oversættelse fra Dansk til fremmed Sprog hverken ved Afgangsexamen eller de aarlige Skoleexaminer. Det er en Forbring, jeg maa modsætte mig af Hensyn til den Frihed, som Skolerne bør have i deres Undervisning. Naar man gaar saa vidt, at man ophæver den latinske Stil som besalet Sag ved Undervisningen, maa det derefter blive Skolernes egen Sag, paa hvad Maade de ville føre Undervisningen til det Maal, som forøvrigt Loven og Anordningerne fordre; om de ville opnaa Maalet ved at lægge ialtsald en meget betydelig Vægt paa Stilskrivning eller søge Opgaven løst paa anden Maade. Det maa overlades til Skolerne, og det kan ikke være tilladeligt, at man vil befale Skolerne, at de skulle føre Undervisningen paa en bestemt Maade, naar, som her er Tilfældet, saagodtsom alle Skoler. — hvad de saa end mene om selve den latinske Stil som Prøve ved Afgangsexamen — dog, mene, at la-

tinisk Stil er en Nødvendighed og en overordentlig vigtig Uddannelsesfaktor for de unge Mennesker. Endvidere fordrer man, at Skolernes hidtilværende Ret til at afholde Afgangsexamen skal fratages dem, og at den gamle examen artium skal gjenindsføres. Hvorvidt det fra Først af har været saa overordentlig rigtigt og vel betænkt, at man har forladt examen artium, skal jeg ikke komme ind paa, men den er nu forladt for lang Tid siden. Skolerne have i lang Tid havt Ret til at holde Afgangsexamen; de ønske alle som en at beholde denne Ret, og jeg kan derfor ikke ligeoverfor den ubetingede Stemning, der i saa Henseende er hos Skolerne, være med til at fratage dem denne Ret, og saa forekommer det mig, at man kan nøies med, hvad der er foreslaaet i det andet Forslag, jeg tidligere omtalte, at give Privatisternes Ret til at blive afhørte ved en Examenkommission ved selve Universitetet. Det ærede Medlem, som sidst havde Ordet (Karfen) fremkom med nogle Bemærkninger om min personlige Stilling til dette Forslag, som dog bringe mig til med et Par Ord at omtale den Sag. Jeg beder det ærede Medlem være overbevist om, at min politiske Stilling som Minister — og det var vel det, han tænkte paa — hverken bliver bedre eller daarligere, fordi det Lovforslag vedtages, som er foreslaaet af de ærede Herrer. Hvis Taleren var om, at man, om end kun tilnærmelsesvis, vilde gennemføre den Reform af Skolevæsenet, som jeg har foreslaaet, kunde der være Tale om, at dette Thing viste en mærkværdig Villie mod mig i Modsætning til, hvad det tidligere har vist; men at det, at Thinget vedtager en Lov, som er fremkommen ved privat Initiativ, og som jeg vel kan gaa ind paa, men som dog er overordentlig forskjellig fra det Lovforslag, jeg har forelagt, skulde kunne være mig en Trøst, som det ærede Medlem udtrykte sig — jeg skal forøvrigt her i Rærentes bemærke, at jeg ikke føler paa mig selv, at jeg trænger til nogen Trøst; jeg føler mig meget vel — det kan jeg, som sagt, ikke forstaa. At det, selv under den Forudsætning, at jeg ved hvad der er hændet i denne Samling skulde føle mig særlig trykket, skulde hjælpe mig, at dette Lovforslag blev vedtaget, forstaaer jeg ikke. Jeg maa tværtimod sige, at hvis det høie Thing skulde vedtage dette Lovforslag, som her ligger for, og skulde vedtage det, saaledes som jeg kan gaa ind paa det 3: ved at udstemme § 1, saa haaber jeg vel, at det skal lykkes mig at faae det gennemført ogsaa i det andet Thing, men hvis man tror, at jeg vil blive overdrevent vel modtagen ved nu i det sidste Øjeblik at komme over i det andet Thing og anmode det om at tage dette private Lovforslag uforholdsmæssig hurtig, saa tager man fejl. Det Spørgsmaal, det her dreier sig om, er: Vil man